

Bibliavasárnap

► Ám 8,11–12

Na, és te mire szomjazol?

A vasárnap jellege

Annak ellenére, hogy a bibliavasárnapot az év bármely pontján megtarthatnánk (természetesen a jelentős ünnepeket leszámítva), mégis az a szokás alakult ki, hogy a reformáció ünnepe előtti vasárnap ünnepeljük. Ha ezt a hagyományt szeretnénk követni, akkor október 27-én, a Szentháromság ünnepe utáni 22. vasárnapon kerül sor az alkalomra. „Az ünnep nem önmagában egy könyvet, a szent könyvet állítja a gyülekezet elé, hanem Isten kinyilatkoztatásának legfontosabb és legtisztább formáját, amely Krisztusra mutat, Krisztust prédikálja. Isten teremtő, megváltó, megszentelő igéjét tartalmazza, és a testté lett Igéről, Jézus Krisztusról szól.” (HAFENSCHER 2010, 397. o.)

Amit a textusról tudni kell

Mielőtt nekifognánk az igehirdetés megírásának, textusunk rövidegsége miatt azt javaslom, olvassuk el a teljes 7., 8. és 9. fejezetet, hogy kellően megismerjük a kontextusát annak a két versnek, amely prédikációnk alapjául szolgál.

A kutatók jelenlegi állása szerint Ámósz volt az első író próféta, aki a 8. században élt és a kettős királyság fénykorában tevékenykedett. Ebben az időszakban az üzleti élet jobban virágzott, mint valaha. Évtizedek óta először fordult elő, hogy Izrael fiainak nem kellett katonai fenyegetéssel szembenéznük. Az összes fontos kereskedelmi útvonalat ellenőrzésük alatt tartották, így a kereskedők hatalmas profitot halmoztak fel. A luxus-cikkek könnyedén elérhetővé váltak (új kőházak, elefántcsont intarziás bútorok, első osztályú hús-áru, a legjobb testápolószerek, finom borok stb.).

A béke és jólét közepette Ámósz próféta hangja törte meg a csendet. Egy egyszerű pásztor nyers szókinccsel szólt, mégis széles látókör jellemezte. Neve vagy az *ámasz* 'megterhelni' igéből ered, vagy az Amacja 'Jahve hordoz' név rövidebb alakja. Isten szólította el őt munkája mellől, hogy üzenetét hirdesse, és ő engedelmeskedett a hívásnak.

A nép, amelyet Ámósz megszólított, vallások sokaságát olvasztotta magába. Rendszeresen a bálványokhoz járultak, miközben alig várták az „Úr napját”, amikor Isten majd beteljesíti minden várákozásukat. Ámósz azonban kifejti, hogy Isten nem áldozatokat és éneklést akar, hanem igazságot. Ítéletet hirdet az Izraellel szomszédos népek felett, de az ítélet a választott népet sem kerülheti el. Életükben a fő probléma az igazságtalanság volt. Mindennapi volt a szegények elnyomása, a tisztességtelen üzleti élet, a bíróságok megvesztegetése, a pénzen vásárolt előjogok. A jómódúak a szegények rovására gazdagodtak meg. Büszkéek voltak vallásos buzgalmukra, miközben elkerülte a figyelmüket, hogy hiányzik a lényeg: az Istennel való őszinte kapcsolat. Azt szerették volna, hogy Isten kényelmesen beilleszthető legyen az életükbe, de Isten megmutatta, hogy ő nem csak egy mellékes, kellemes tartozék. Ő úr az élet minden területén felett (YANCEY–STAFFORD 2014, 1005–1006. o.).

A perikópa megértése

Textusunk az Ámósz látomásait tartalmazó fejezetekből lett kiemelve, Isten ítéletének leírásából. A szövegkörnyezetből világossá válik, hogy nem azért éri büntetés a népet, mert Isten kegyetlen lenne, hanem kizárólag a nép bűnei miatt. De végül, az ítéletpróféciák végtelennek tűnő sora után várat-

lanul elhangzik a boldog jövő ígérete (Ám 9,11; vö. PECSUK 2008, 346. o.).

A kiemelt versek arról a büntetésről szólnak, amely a legfélelmetesebb. Amikor Isten elhallgat és az ige elvétetik, de az utána való sóvárgás feltámad. Mehet a nép tengertől tengerig (a föld végső határáig), északtól keletig (mintha a későbbi fogságuk területeit idézné föl), hogy hallhassák az ígét, de nem járnak sikerrel. Már voltak idők, amikor az ige nagyon „drága”, vagyis ritka volt (1Sám 3,1), de amit a próféta leír, az a teljes vakság, a lelki haldoklás ideje. Hiszen Isten ígéje nélkül egy nép útja csak erőtlen tántorgás. Lehet valakinek nagy vagyona vagy fizikai ereje, egészsége, de az ige hiánya mindenkit megvisel, mindenkit elsorvaszt, hiszen „nem csak kenyérről él az ember” (Mt 4,4). Az ítélet az üdvösség történetében ott fordul kegyelemre, ahol az ember a testet öltött ígével találkozva így szól: „Uram, add nekem azt a vizet, hogy ne szomjazzam meg” (Jn 4,15), és ő ad innunk „az élet vizének forrásából ingyen” (Jel 21,6; vö. SZABÓ 1998, 880. o.).

Igehirdetési vázlat

Éhezések

Meg tudjuk tippelni, hányan laknak Szegeden? (Körülbelül százhatvanezer fő.) Nagyjából ennyi gyermek él ma szegénységben Magyarországon. És azt tudjuk, hogy Egerben mennyien laknak? (Ötvennégyezer fő.) Körülbelül ennyi gyermek éhezik ma országunkban.¹ Ha éhezésről beszélünk, fontos tudni, hogy két típusát különböztetjük meg. A mennyiségi éhezést azt jelenti, hogy valakinek nem jut elegendő táplálék, így nem tud megfelelő mennyiségű kalóriát bevinni a szervezetébe. Általában erre gondolunk, amikor meghalljuk, hogy valaki éhezik. Viszont van az éhezésnek egy másik típusa is, a minőségi éhezés, amikor a napi energiaszükséglet biztosí-

tott, az egyén mégsem fér hozzá a kellő tápanyagok (szénhidrát, fehérje, vitaminok, ásványi anyagok) közül egyhez vagy többhöz.² Ez a probléma a mennyiségi éhezéssel szemben sokkal tovább tud észrevétlen maradni és a háttérben lappangani.

Míg a mennyiségi éhezés valóban a szegénység, a nélkülözés jele, addig a minőségi éhezést sokszor pont a jómódú családokban alakul ki. Sajnos több olyan gyermekkel is találkoztam már, aki csak bizonyos típusú ételeket volt hajlandó fogyasztani (csak kakaós csigát, pogácsát, gumicukrot, gyorséttermi ételt, pizzát, chipset stb.), így viszont nem jutott a szervezetébe megfelelő mennyiségű tápanyag, ami egészségügyi problémákat okozott. A boltokban is olcsóbbak és az ízfokozóknak, édesítőknek köszönhetően finomabbak is az egészségtelen termékek, így hajlamosabbak vagyunk mellettük dönteni az egészségesebb alternatívák helyett.

Mi mennyire vagyunk tudatosak a táplálkozás terén? Mennyire érdekel minket, hogy mit viszünk be a szervezetünkbe? Tapasztalatom szerint gyakran a lelkünkkel szemben a testünkre nagyobb figyelmet fordítunk. De a lelki táplálékok téren is igen vegyes a kínálat. Mivel csillapítjuk hát lelkünk éhségét? Vajon a megfelelő választjuk a „polcról”? A mellett döntünk, ami valóban táplál?

Igazságtalanságok

Ámósz prófétáról olvasva folyamatosan az járt a fejemben, hogy vajon mit mondana most, ha itt élne közöttünk. Sajnos az általa elítélt igazságtalanságok napjainkban is megjelennek. Vajon mit mondana rólunk, mit mondana a mi népünk-ről? A Földünk elegendő erőforrást tudna előállítani mindannyiunk számára. Mi vagyunk azok, akik ezeket egyenlőtlenül osztjuk el, és kimerítjük bolygónk tartalékait. Vajon mennyire éber a lelkiismeretünk? El tudjuk altatni különböző jól hangzó, frappáns mondatokkal, vagy szembe tudunk nézni a valós problémával? Istenünk egy-

¹ <https://index.hu/info/2023/11/30/annyi-gyerek-el-ma-szegenysegben-ahanyan-szegeden-laknak/>.

² https://portal.nebih.gov.hu/allat-ugy/-/asset_publisher/4ndbaoyRXvQX/content/ehезunk-es-pazarolunk/pop_up.

másra bízott bennünket. Egyik emberre a másikat. De vajon igazi testvérként tudunk viselkedni? És teszünk-e azért, hogy a környezetünkben több legyen a testvéri szeretet, a testvéri odafordulás? Hiszen ez a mi felelősségünk is! Jézusunk azt mondta, szeresd felebarátodat, mint magadat.

Igeszomj

Ámós azt írja, hogy lesz idő, amikor éhínség és szomjúság lesz a földön az Úr igéje iránt. Ez az éhség pedig még rosszabb, mint az étel utáni vágyódás, hiszen Isten igéjének hiánya alapjaiban rengeti meg az ember életét. Biztos vagyok benne, hogy mindannyian tapasztaltunk már olyan helyzeteket, amikor azt kellett megélnünk, hogy az Úr hallgat. Nem ad válaszokat, nem ad útmutatást. Mi pedig nem tehetünk mást, mint várunk az enyhülésre. Várunk egy szóra, mint az éhező egy morzsára, mint a szomjazó egy korty vízre. Várjuk, hogy múljon a bánat, enyhüljön a fájdalom, halványuljon a félelem. Legyenek ezek a helyzetek emlékeztetők számunkra, hogy Isten igéjének hallgatása, meghallása olyan ajándék, olyan kegyelem, amelyet nem szabad elutasítanunk, sem magától értetődőnek vennünk. Én úgy érzem, hogy a világunk szomjazik az élő víz, az élő ige, a testté lett Ige után. A kérdés csak az, hogy felismerjük-e a szomjúságot addig, ameddig még elérhető a forrás. Hiszen egyedül így tud az ítélet kegyelemre fordulni.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekciók

ApCsel 8,26–40 (kötelező); Jn 20,30–31 (fakultatív)

Énekek

EÉ 438; 451

Imádság

Mennyei Atyánk, kérünk, könyörülj rajtunk, és mutass utat, amikor elvétjük a helyes irányt. Nyisd meg a fülünket, amikor a hallásunk eltompult a minket

körülvevő zűrzavarban. Tisztíts meg, hogy megérezzük, felismerjük, hogy nem pótlékokra van szükségünk, hanem egyedül arra, amit te tudsz számunkra nyújtani: a te kegyelmedre, bűnbocsánatodra, szeretetedre, amely igéd által is szól hozzánk. Add, hogy a mi szomjunkt is az élő víz csillapítsa. Ámen.

Illusztráció

„1970-ben pedig még december 23-án értük el a túlfogyasztás határát, vagyis akkor még jóval fenn tarthatóbban élt az emberiség, mint most, alig több mint ötven évvel később. Hazai szinten még elkese rítőbbek az adatok, Magyarországon ugyanis olyan mértékű a fogyasztásunk, hogy ha mindenki úgy élne, mint mi, öt hónap alatt éltük volna fel a Föld egész éves erőforrásait – május 30-án jött el a fordulópont, mióta magyar léptékkal már bolygónk tartalékkészletét éljük fel.” (WWF Magyarország)³

VERS

Túrmezei Erzsébet: *A végigcsókolt Biblia*

Sok porosodó, drága Biblia,
ha kinyitását mindhiába várja,
lenne nagyörömet
távoli vak testvérünk Bibliája.

Elveszítette mindkét karját,
rászakadt a vakság éjjele.
De felragyogott néki Krisztus,
és az élete fénnyl lett tele.

Szomjazott az Ige kristályvizére.
Hogyan is olvashatna Bibliát?
Keze sincsen, hogy betűit tapintsa,
és nem betűzheti, mint aki lát!

³ <https://wwf.hu/tulfogyasztas-napja-ennyire-kornyezettudatosak-a-magyarok/>. (Megtekintés: 2024. augusztus 16.)

Mégis Bibliát olvas!
 Előtte vakírásos Bibliája.
 Nyelvével tapintja ki betűit,
 s lelke az Ige mélységeit járja.

Így csókolta előlről-végig többször
 Isten szent könyvét. Az az élete,
 vigasztalása, kincse, békessége!
 S Bibliája sokunk ítélete.

Éhezzük-e, ahogy ő éhezi,
 és látó szemünk tapad-e úgy rája?
 Nem vádol-e bennünket távoli
 testvérünk végigcsókolt Bibliája?!

GONDOLAT

„A Biblia olyan nekem, mint a víz. Ha vizet
 iszom, megtisztul a testem; ha Isten szavát olva-

som, megtisztul a szívem, értelmem és lelkem.
 Ha nem iszom vizet, kiszárad a testem, s ha nem
 olvasom Isten szavát, kiszárad az életem. Isten
 Igéje hívóként létfontosságú számomra.”

Michael Sweet (1963–) amerikai zenész

Felhasznált irodalom

HAFENSCHER Károly 2010. *Liturgika. A keresztény istentisztelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben.* Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszéke – Luther Kiadó, Budapest.

PECSUK Ottó (szerk.) 2008. *Bibliaismereti kézikönyv.* Kálvin Kiadó, Budapest.

SZABÓ Andor 1998. Ámós könyvének magyarázata. In: Tóth Kálmán et al.: *Jubileumi kommentár. A Szentírás magyarázata.* 2. köt. Kálvin Kiadó, Budapest.

YANCEY, Philip – STAFFORD, Tim 2014. *Magyarázatos Biblia. Philip Yancey és Tim Stafford jegyzeteivel.* Harmat Kiadó – Veritas Kiadó, Budapest.

■ SZENTE-RÉTH KATALIN